

Interactive Gardens

Miten puistot voivat tukea hyvinvointia,
yhdessäoloa ja oppimista?

Kumppanit

LEAD PARTNER Zemgale Planning region

Institute of Horticulture (LatHort)

Dobele County Municipality

Tukuma County Municipality

Vidzeme University of Applied Sciences

Dobele County Municipality

Biržai District Municipality

Klaipėda Pedagogical Psychological Service

Directorate of Aukštaitija Protected Areas

Interreg
Baltic Sea Region

PROGRAMME 2021-2027

PRIORITY **1 INNOVATIVE SOCIETIES**

OBJECTIVE **1.2 RESPONSIVE PUBLIC SERVICES**

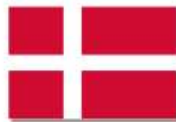
Estonian University of Life Sciences

Rakvere Municipality

National Resources Institute Finland

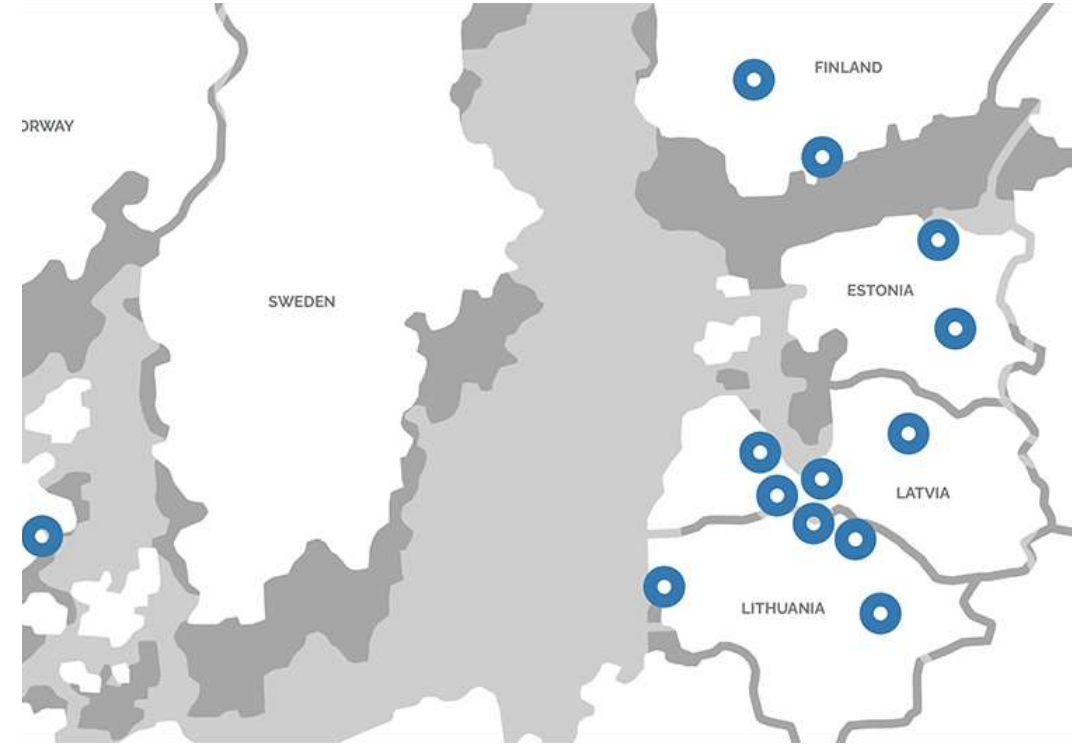
Elonkierron Ystävät ry

Aarhus University

Co-funded by
the European Union

ELONKIERTO

RESPONSIVE PUBLIC SERVICES

INTERACTIVE GARDENS

Miksi tämä on ajankohtaista? Miksi hanke?

- Hyvinvointihaasteet lisääntyvät
- Ennaltaehkäisy korostuu
- Luonto on tutkitusti terveyttä edistävä
- Aika sisätiloissa sähköisten ruutujen äärellä kasvaa koko ajan kaikissa ikäluokissa
- Julkiset puistot ovat alihyödynnetty resurssi
- Tarvitaan rakenteellinen asiakas-/vierailijalähtöinen malli/konsepti: **Keinoja puistojen ja lähiluonnon käytön lisäämiseen**

Luontoympäristöt ja hyvinvoinnin edistäminen

Metsän kasvattamat –

Luonto osaksi neuvolan elintapaohjausta

Luontohyvinvointipalvelun
kehittäjä

Kansallinen
luontoterveysohjelma

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 76/2024

Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys

Liisa Tyrväinen, Jaana I. Halonen, Tytti Pasanen, Ann Ojala, Martin Täubel,
Santtu Kivelä, Riikka-Leena Leskelä, Paula Pennanen, Juulia Manninen,
Aki Sinkkonen, Tari Haahtela, Hanna Haveri, Mikaela Grotenfelt-Enegren,
Tuija Lankia ja Marjo Neuvonen

Taloudellisten esimerkkiarviointien pohjalta taloudellisen hyödyn yhteenlaskettu potentiaali masennuksen, tyypin 2 diabeteksen ja astman lääkehoidon osalta arvioidaan olevan vuosittain 139,4 M€ – 290,8 M€, riippuen menetettyjen elinvuosien arvon määrityksestä. Esimerkkilaskelmien tulos aliarvioi kuitenkin luonnon terveyshyötyjen kokonaispotentiaalin, sillä merkittäviä sairausryhmiä jäi tarkastelun ulkopuolelle. Summaamalla yhteen laajemmin sairauksien ehkäisemisen hyötyjä kuten raportissa esitetyssä kansainvälisessä esimerkkitutkimuksessa, voidaan luontoympäristöjen terveystaloudellisen arvon arvioida olevan Suomessa jopa 2,5 miljardia euroa vuodessa.

Ihmisen arkiympäristöissä – Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus terveelliseen ympäristöön. Jotta luontoympäristön hyödyt saavutetaan, tulee sen olla lähellä ihmisiä.

6. Koulujen ja päiväkotien läheisten luontoympäristöjen käyttöä pitäisi lisätä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa ja lapsia pitäisi tutustuttaa ja kannustaa luonnossa oleskeluun, leikkimiseen ja liikkumiseen. Luonnossa liikkumiseen kannustamista tulisi vahvistaa näitä tukevissa toimissa, kuten Liikkuva koulu ja Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmissa. Suomi Liikkeelle -ohjelman toimenpiteeseen päiväkotien ja koulujen pihojen kehittämisestä monipuolisiksi lähiliikuntapaikoiksi tulisi sisällyttää luontoympäristön säilyttäminen tai ympäristön viherryttäminen.
7. Työympäristöistä saatu luontoaltistus voi edistää myös työhyvinvointia. Työnantajat voivat esimerkiksi mahdollistaa luontokävelyitä osana päivittäisiä taukoja ja kannustaa työntekijöitä niihin.
8. Kaavoitusta ja rakentamista varten tarvitaan yksityiskohtaisempia luontoalueiden laadun ja koon huomioon ottavia mitoitustavoitteita ja työkaluja, jotka kytkevät mukaan myös luontoympäristöjen terveys- ja ilmastohyödyt.
9. Sektorien välistä yhteistyötä kunnissa, maakunnissa ja muissa yhteisöissä on edistettävä. Erityisesti kaavoituksen ja rakentamisen aloilla tulisi huomioida vahvemmin luontoperustainen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
10. Jatkossa tarvitaan luontoympäristöä paremmin säästävää rakentamista sekä olemassa olevien luontokohteiden laadun parantamista ja ylläpitoa. Luontokontaktiin ja luontoalueiden käyttöön rohkaisevaa viheralueiden suunnittelua ja hoitoa tulee kehittää. Alueiden suunnittelussa on tärkeää huomioida erilaisten asukasryhmien näkökulmia ja yhteishyötyjä.

Luontobarometri 2025: Suomalaiset tunnistavat laajasti luonnon terveyshyödyt ja odottavat kunnilta toimia

97% suomalaisista näkee luonnon vaikuttavan positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin. Ja 89% toivoo kuntien huomioivan nämä vaikutukset kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Nykytila

- Puistot ovat yleensä kauniita ympäristöjä, mutta passiivisessa käytössä ja ilman selkeää hyvinvointi- tai palvelukonseptia
- **Potentiaali jää käyttämättä.**

Tulevaisuus

- Interaktiivinen puutarha- /puistokonsepti
- Puisto ei ole vain paikka. Se on
 - kohtaamisen ympäristö
 - oppimisympäristö
 - hyvinvointipalvelun alusta

INTERAKTIIVINEN PUISTO TARKOITTA

- Osallistumista ja vuorovaikutusta
- Moniaistisia havaintoja
- Opastettuja toimintoja ja opasteita
- Yhteisöllisyyttä
- Digitaalisia elementtejä
- Palautteen keräämistä ja kehittämistä

Kenelle?

- Perheet
- Ikäihmiset
- Lapset ja nuoret
- Kuntoutujat
- Yrittäjät
- Koulut

Puisto palvelee useita ja erilaisia kohderyhmiä.

Interactive Gardens - kolme pääulottuvuutta

1. Luontovirkistys
2. Luontoavusteisuus
sosiaali- ja terveyspalveluissa
3. Kasvatus ja koulutus

Virkistys

Liikkuminen

Hengähtäminen

Luonnossa
rauhottuminen

Perheen yhteinen
tekeminen

- Ohjattua luontoliikuntaa
- Tarinankerrontaa
- Taidetta
- Yhteisötapahtumia

Luontoavusteinen sote

Kuntouttava toiminta

Mielenterveyden
tukeminen

Rauhoittavat ympäristöt

Ohjatut luontointerventiot

Kotoutuminen

- Mielekäs toimintaympäristö
- Aistien aktivointi

Kasvatus / koulutus

Koulupuutarhat

Metsäesikoulut

Luonnossa tapahtuva
oppiminen

Yhteisöviljely

Tapahtumat

- retket, työpajat, kansalaistiede
- Kokeileva tekeminen

Palautteen kerääminen

Arviointi tukee viheralueiden jatkuvaa kehittämistä.

- Käyttäjätilastot
- Käyttäjien antama välitön palaute
- Itsearviointi
- Kyselyt

Markkinointi

Kuinka hyvin kunnissa (koulut, terveyden edistäminen), hyvinvointialueilla ja järjestöissä tehdään yhteistyötä viheralueiden kanssa?

Kuinka hyvin vaikkapa kouluissa tiedetään, mitä puistoissa kasvaa ja miten puistoja hoidetaan? Ja ovatko puistopuolen ihmiset tietoisia koulujen tarpeista?

Yhteistyö auttaisi kouluja ja muita yhteistyötahoja hyödyntämään puistoja enemmän.

PALVELUSTRATEGIA

1. Saavutettavuus
2. Käyttäjien sitoutuminen
3. Kumppanuudet
4. Ekologinen kestävyys
5. Vastuullisuus

MITEN ELONKIERROSSA ON KEHITETTY MONIPUOLISTA KÄYTTÖÄ?

- Maaseutuympäristö - kaikki muut IG kohteet kaupunkimaisia puistoja
- Eläimet - IG osalta vain Elonkierrossa
- Tiedepolku
- Tapahtumat
- Yhteistyöverkostot
- Makasiinikahvila & opastuskeskus
- Katoksia, huvimaja ja laavu
- Säännölliset talkoot

”Maaseutu tuo oman lisäarvonsa.” Millä edellytyksillä?

- Mutta mitkä ovat suomalaisen – lounais-hämäläisen maaseudun lähtökohdat maaseutuluontoon perustuvaan hyvinvoinnin kehittämiseen?
- Miten tällaisen yhteisöllisen kehittämisen ja palvelutoiminnan mahdollisuudet erityisesti EU maaseutu- ja ympäristöpoliitikoiden näkökulmasta ovat kehittymässä?
- Mitä tämä tarkoittaa maaseudun väestö- ja elinkeinokehityksen kannalta?

***vastaus tulee seuraavissa
puheenvuoroissa***

Miten lisäarvo otetaan vastuullisesti haltuun?

- Kun vastuullisuus ei ole enää “lisäarvo”, vaan yhteiskunnan arvomaailman ja palvelujärjestelmien perusarvo, joka määrittää sekä toiminnan ja käytettyjen menetelmien hyväksyttävyyden eikä vain kilpailukyvyn.
- Kun luontoon ja ympäristöön perustuva hyvinvointipalvelutoiminta yhdistää ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuun tavalla, jota harva muu toimiala tekee yhtä kokonaisvaltaisesti.

vastaus tulee seuraavissa puheenvuoroissa

ELONKIERTO

Mitä luontolähtöisen hyvinvointialan yrittämisen markkinointikonseptiin tarvitaan?

- Millaisen mallin IG:n lähestymistapa on pystyttävä tarjoamaan palvelutoiminnalle?
- Miten tälle löydetään asiakas ja voidaan rakentaa asiakaslähtöisyys?
- Arvolupaus – millainen se olisi – onko edellytykset sille?
- Keiden olisi mahdollista – toivottavaa tulla mukaan – kumppanit?
- Erottautuminen - tunnettuus – läpi menevä viestintä – kuinka se saavutettaisiin?

vastaus tulee seuraavissa puheenvuoroissa

Interactive Gardens hankkeelle määritelty TAVOITE: Interaktiivinen puutarhakonsepti ja sen täydentävät osat tarjoavat tietoa

- miten suunnitella ja kehittää vuorovaikutteisia viheralueiden käyttöön liittyviä parannuksia, mukaan lukien palautteen ja vastausvaihtoehtojen toteutus, julkisissa puistoissa ja puutarhoissa
- Ihmisten, kasvien ja ympäristön välisten suhteiden syvällisemmän ymmärtämisen ja tiedon helpomman hahmottamisen edistämiseksi ja/tai suhteen syventämiseksi käytetään erilaisia menetelmiä –
 - pelillisiä elementtejä digitaalisessa ja luonnollisessa ympäristössä,
 - QR-koodeja
 - nudgingia
 - tiedon yhdistämistä eri aisteihin sekä
 - pistekirjoituksen ja kosketusaistin elementtejä esittelypuutarhoissa

Hankkeen TUOTOS –OUTPUT tulee olla:

- Uusi interaktiivinen puutarhakonsepti edistää vuorovaikutteisten, julkisten puutarhapalvelujen kehittämistä tekemällä tunnetuksi ja hyödyntämällä innovaatioita ja interaktiivisuutta, tiedonvaihtoa ja yhteisöllistä yhteistyötä Baltic Sea region -alueella.
- Se muodostaa perustan viranomaisten, tutkimuslaitosten ja sosiaalisten ryhmien välisen yhteistyön jatkokehitykselle, uusien innovatiivisten palvelujen ja hankkeiden luomiselle.
- Tuotoksen ylläpitoon saadaan rahoitusta valtiolta ja kunnilta kumppanimaiden säädösten mukaisesti – sillä tuotoksen ylläpidosta vastaavat julkiset viranomaiset sekä valtion tai kunnalliset tutkimus-/koulutuslaitokset.
- Tuotos soveltuu myös rahoituksen hankkimiseen uusien hankkeiden kautta, jotka on suunnattu sekä julkisiin/hallinnollisiin että tieteellisiin toimintoihin.

**Puistot voivat olla paljon enemmän.
Kysymys ei ole "Onko meillä puisto?"
vaan "Mitä kaikkea puistomme voivat olla?"
- Tervetuloa mukaan kehittämään -**